శివరంజని

శివరంజని అంటే మాస్టారికి ఎంతో ఇష్టం. శిష్యురాలు చక్కగా వాయిస్తుందని ఆయనకు తెలుసు. ఎక్కడైనా కచేరిచేస్తే ఎగిరిరానా అనీ అన్నారు. మరి ఇప్పుడు రమ శివరంజని వాయిస్తూంది. కచేరి అఖానుకావడం మాట అటుంచి మాస్టారిమాట ఏ మౌతుందో ఎలా చెప్పడం?

వేదుల మీనాక్షీదేవి

'టింగ్' మన్న ధ్వని విని కళ్ళు తెరిచారు శంకరం మేష్టారు. ఎదట చాపమీద ఒడ్డిగిల బెట్టి ఉంది ఫిడేలు. ఫిడేలు చుట్టూ పువ్వు లున్నాయి. దగ్గరలోనే కర్పూరహారతి వెలుగుతూంది. ఆ వేడికి నాలుగు తీగెలూ ఒక్కమారే తెగిపోయాయి.

రమకు తొమ్మిదవ ఏడు. బాసిన పట్టువేసుకుని దణ్ణం పెడుతున్నదల్లా తీగలు తెగిన చప్పుడు విని గడగడ లాడింది.

అక్కడున్నవారి గుండెలు జారిపోయాయి. సంగీతం పాఠం ప్రారంభం అనాడే. ఇదేం అపశకునం అనుకుంటున్నారు ఇంట్లోవాళ్ళు.

శంకరం మేష్టారు రమచేత విఘ్నేశ్వర పూజ చేయించారు. తరువాత ఫిడేలుమీద పువ్వులు వేయించారు. కొబ్బరికాయ కొట్టించి నివేదన చేయించారు. హారతి వెలిగించారు.

విఘ్నేశ్వర ప్రార్థన, సరస్వతీ ప్రార్థన ప్రారంభించారు మేష్టారు. కళ్ళు మూసుకుని ఒళ్ళు మరచి పాడుతున్నారు. చెంపలమీదుగా బాష్పాలు జార సాగాయి.

శ్రుతిచేసిన తీగలు తెగినప్పుడు చేసిన సంగీత ధ్వని విని కళ్ళు తెరిచారు మేష్టారు.

తీగలు తెగిన ఫిడేలును, వెలుగుతున్న హారతిని, వణుకుతున్న రమను చూశారు.

"జయం" అన్నారు మేష్టారు.

"లే తల్లీ. అందరికీ దణ్ణం పెట్టు" అన్నారు రమ వీపు ఆప్యాయంగా నిమురుతూ.

ఆయన సజల నయనాలు ఆనందంతో మెరిశాయి.

"ఇదేమిటండీ జయం అంటారు? అడుగులోనే పిడుగు అన్నట్లు పాఠం ప్రారంభంలోనే తీగలు తెగిపోవడమా! ఇది అపశకునం" అంది రమ అమ్మమ్మ.

"ఎంతమాట అన్నారు! సరస్వతీ ప్రార్థనకు ఆ విధంగా ఎవ్వరికోగాని జరగదు. ఆ వాణి అమ్మాయికి ప్రసన్నురాలయింది. మన అమ్మాయి ఈ విద్యలో మంచి ప్రావీణ్యం సంపాదిస్తుంది" అన్నారు మేష్టారు.

అంతా ఆశ్చర్యంగా విన్నారా విషయం.

రమచేత ముందుగా మేష్టారికి నమస్కారం చేయించింది తల్లి.

* * *

రమ నాలుగేళ్ళ పిల్లప్పట్నించి సంగీతం అంటే

శివరంజని

మహా ఇష్టం. ఎక్కడ ఏ పాట విన్నాసరే ఇట్టే పట్టుకుని ఇంటికివచ్చి పాడేస్తూండేది.

వాళ్ళు కాపురం ఉండే ప్రక్కవాటాలో మరొక కుటుంబం ఉండేది. వారి కొక అమ్మాయి ఉంది. ఆ అమ్మాయికి సంగీతం చెప్పిస్తున్నారు. గాత్రం చెప్పుకుంటూంది. ఆ అమ్మాయిని 'అక్కా' అని పిలుస్తుంది రమ. సంగీతం మేష్టారు పాఠం చెప్పినంతసేపూ అక్కప్రక్కనే కూర్చుని వింటూండేది రమ.

నేలమీద మునివ్రేళ్ళతో కొడుతూ కల్యాణి కృతి, దర్బారు వర్ణం పాడేది. "నేను మేష్టార్నిట" అంటూ బొంగురు గొంతుకతో పాడేది. అక్కలాగ సన్న గొంతుక తో పాఠం చెప్పుకుంటున్నట్లు పాడేది.

ఆరేళ్ళు వచ్చేసరికి రమకు సరళీ స్వరాలు, జంట స్వరాలు, అలంకారాలు, పిళ్ళారి గీతాలు, స్వరజతులు, నాలుగైదు వర్ణాలు వచ్చాయి. తాళం రాకపోయినా కట్టుగా పాడేది.

రమ ఉండే ఇంటికి రెండు ఇళ్ళు అవతల సరస్వతి అనే అమ్మాయి ఫిడేలు బాగా వాయిస్తుంది. ఇంకా ప్రైవేటు చెప్పించుకుంటూంది.

ఆ అమ్మాయి నేర్చుకుంటున్నా, సాధన చేసుకుంటున్నా రమ అక్కడ ఉందన్నమాటే.

"రమా" అని తల్లి పిలుస్తుంది.

"అదిగో వాళ్ళ సరస్వతి ఫిడేలు వాయింపు వినబడ్డంలేదూ? ఇంకా రమను పిలుస్తావేమిటి" అని ఇంట్లోవాళ్ళు వేళాకోళం చేసేవారామెను.

"అక్క మేష్టారిచేత నీకూ సంగీతం చెప్పించనా" అని అడిగారు రమను వాళ్ళ నాన్నగారు.

"నాకు సరస్వతి మేష్టారే చెప్పాలి. అక్కలా ఉట్టినే చెప్పుకోను. నాకు ఫిడేలు కొను" అంది.

"హాసి భడవా" అని నవ్వుకున్నారంతా.

ఆ సాయంత్రం సరస్వతికి చెప్పే మేష్టారికి కబురంపారు. రమకు సంగీతంచెప్పమన్నారు రమ నాన్నగారు.

"మీరు అడగకుండానే చెబుదామనుకుంటున్నానండీ. అమ్మాయి ఆసక్తి చూస్తున్నాను. విద్యయందు ఆసక్తి ఉన్నవాళ్ళకుచెప్పకపోతే మహా పాపం. ఆ విద్యాధి దేవతకే అపచారం చెయ్యడం అన్నమాట. నాకు సొమ్ముతో పనిలేదు. తీరుబడి లేకపోయినా ఎలాగో వీలు చూసుకుని వస్తాను" అన్నారు శంకరం మేష్టారు.

* * *

కాలి తెగిన తీగలు తీసేశారు. కొత్త తీగలు కట్టారు శంకరం మేష్టారు.

కొత్త బైండు పుస్తకాన్ని తెరిచి మొదటి పేజీకి పసుపు వ్రాశారు కొద్దిగా.

"అవిఘ్న మస్తు" అని వ్రాశారు.

మొదటి సరళీ స్వరం చెప్పారు.

"రేపు అప్పచెప్పు" అన్నారు.

"రే పెందుకండీ? ఇప్పుడే అప్పచెప్పేస్తా" అంటూ తాళంతో అప్పగించేసింది.

"ఇలాగే నేను చెప్పే పాఠాలన్నీ అప్పగించాలి" అంటూ చక్కా పోయారు మేష్టారు.

ఆరునెలలకు స్వరజతులు, స్వరపల్లవులు, గీతాలు తాళంతో కూడా కట్టుగా వచ్చేశాయి.

త్యాగరాజస్వామి ఉత్సవాలలో అందరి శిష్యులతోపాటు రమచేత కూడా పాడించారు మేష్టారు. ఆయన శిష్య లందరిలోనూ రమే చిన్నది.

ఒక గీతం, స్వరజతి వాయించింది. కల్యాణి వర్ణం గాత్రాన్ని పాడింది. తానం మాత్రం రాదు. చిన్నప్పుడు విన్నది.

"ఇంత చిన్న అమ్మాయి ఇంత చక్కగా పాడిందంటే ఆశ్చర్యంగాఉంది. ఇది చెప్పుకున్నది కాదు. కేవలం వినికిడివల్ల నేర్చుకున్నదట. ఈ

అమ్మాయి ముందు ముందుగా గొప్ప పాటకురాలు కావాలని దీవిస్తున్నాను'' అన్నారు ప్రత్యేకాహ్వానంపై వచ్చిన ఒక పెద్దాయన.

''మీ ఆశీర్వాద బలం ఉంటే తప్పకుండా అవుతుంది'' అన్నారు మేష్టారు.

''బాగా పాడిందండీ అమ్మాయి'' అన్నారు మేష్టారు రమ నాన్నగారితో.

''ఇలాంటి శిష్యులుంటేనే గురువుగారికి పేరు, ప్రతిష్ఠ'' అన్నారు మేష్టారు.

''ఏదో దానిముఖం'' అన్నారు రమ నాన్నగారు. పెద్దవాళ్ళు చిన్నవాళ్ళను పొగడకూడదని ఆయన అభిప్రాయం.

''మీరు ప్రారంభించిన వేళా విశేషం'' అంది రమ తల్లి.

ఆమె ఆ మాట అనగానే సరస్వతీ ప్రార్థన, వెలుగుతున్న హారతి, తీగలు తెగిన ఫిడేలు కళ్ళకు కట్టినట్లయింది అందరికీ.

మూడు త్యాగరాజ ఉత్సవా లయాయి. అది నాలుగవ సంవత్సరం. రమకు పన్నెండేళ్ళు. రాగాలాపన, స్వరకల్పన చేతయింది.

ఆ సంవత్సరం రమకు, మరొక నలుగురైదుగురికి గంట ప్రోగ్రాం ఇచ్చారు. అంతా బాగానే వాయించారు.

ఆ సభకు పెద్ద లెందరో సభ్యులుగా వచ్చారు. సభ పూర్తయింది.

ముగింపు వాక్యాలు చెబుతూ, ''ఈనాడు జరిగిన పోటీలో రమాదేవికి మొదటి బహుమతి ఇస్తున్నాం'' అని కార్యదర్శి ప్రకటించారు.

రమ తెల్లబోయింది.

''పోటీ అని చెప్పారు కారేం?'' అని నిగ్గదీసింది రమ మేష్టార్ని.

''పోటీ అంటే భయపడి వాయించలేవు సరిగ్గా. నిజం చెప్పు. ఇప్పుడు వాయించినంత స్వేచ్ఛగా వాయించగలవా'' అన్నారు మేష్టారు.

రమకు వెండి కప్పు బహుమతి వచ్చింది.

మేష్టారి ముఖంలో సంతృప్తి వెలిగింది.

• • •

రమ హైస్కూలు క్లాసుల్లోకి వచ్చింది.

మేష్టారు రమనుసంగీతం పరీక్షకుకట్టించారు.

స్కూలు పాఠాలతోనూ, ఇంటికి ఇచ్చిన పనితోనూ సతమత మౌతూంది రమ. సంగీత సాధనానికి సావకాశం అవడంలేదు.

''శాస్త్రం అప్పచెప్పు'' మనేవారు మేష్టారు.

''చదవడానికే తీరిక లే''దంటుంది రమ.

''తీరిక లేకపోవడ మేమిటి! నీ స్నేహితురాళ్ళతో మాట్లాడినంతసేపు పట్టదు'' అని వేళాకోళం చేసేవారు మేష్టారు. అన్నారే కాని ఆయనకే తెలుసు కష్టమని.

అందుచేత శాస్త్రంలోని అంశాలు విడమరిచి అర్థమయేలాగ చెప్పేవారు. వెంటనే అప్పగించేసేది.

ఆ విధంగా శాస్త్రము, సంగీతము అతి శ్రద్ధగా, కుతూహలం కలిగేలాగ చెప్పేవారు రమకు.

ముసిరే నీలిమబ్బులు ఫోటో—ఇస్మాక్ మాథ్యూస్ (సికిందరాబాదు)

పాటకచేరీలకు తీసుకువెళ్ళి వినిపించేవారు. మెలకువలు, బాగోగులు చెప్పేవారు.

సంగీతం లోయరు పరీక్ష ప్రథమ శ్రేణిలో ప్యాసైంది రమ!

మేష్టారి ఆనందానికి అవధిలేదు!

హయ్యరు కోర్సు ప్రారంభించారు మేష్టారు.

రకరకాల రాగాలు, తానం, స్వరకల్పన, పల్లవులు చెప్పారు.

నెలసరి కచేరీలలో రమకు తరుచు అవకాశం లభిస్తూండేది. క్రమంగా రమ సంగీతం శ్రోతల మన్ననలకు పాత్రమైంది.

''ఇక ఆరు మాసాలు నేర్చుకుంటే చాలు. ట్యూషన వసరం లేదు'' అన్నారు మేష్టారు.

• • •

రమ సంగీతానికి అంతరాయం కలిగే పరిస్థితులేర్పడ్డాయి ఇంట్లో.

రమకు ఇద్దరు అన్నలు, ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు ఉన్నారు. అన్నలిద్దర్నీ ఆ సంవత్సరం పై ఊరు పెద్ద చదువుకు పంపాలి. సొమ్ము ఎత్తి పంపడం కష్టం.

కాపురం మారుస్తే తీరిపోతుంది. పెద్ద పిల్లలకూ ఇబ్బంది ఉండదు భోజనానికి. రమకు, తమ్ముళ్ళకు హైస్కూలు ఆ ఊళ్ళోనూ ఉంది. ఆఖరి పిల్లవాడి చదువు అయేదాకా అక్కడే ఉండిపోవచ్చు.

ఇలా ఆలోచించి కాపురం మార్చడానికే నిర్ణయించారు రమ నాన్నగారు.

రమకు చాలా నిరుత్సాహం కలిగింది.

ఈ సంగతి మేష్టారు విని నిర్ఘాంతపోయారు.

''నాకు పేరు తెచ్చే శిష్యురాలు దొరికిందని ఆనందించాను. ఇప్పుడు ఎక్కడవడితే అక్కడ కచేరి చెయ్యగల సమర్థత వచ్చింది. ఇక కొంచెం. మాత్రం చెప్పవలసి ఉంది'' అన్నారు మేష్టారు.

రమకు ఏమీ తోచడంలేదు.

ఈ విద్య అంతు తెలుసుకోవాలని ఆమె కోరిక. వెళ్ళే ఊళ్ళో తగిన మేష్టార్లున్నారో? లేరో? ఒకవేళ ఉన్నా శంకరం మేష్టారులాగ చెప్పడం వారి తరం కాదు.

ఇంతవరకు తాను నేర్చిన విద్య వృథాయేనా? కొన్నాళ్ళయేటప్పటికి తను సంగీతం క్రమంగా మరిచిపోవడానికి అవకాశం లేకపోలేదు.

ఇలా తలచుకుంటే ఎంతో బెంగగా ఉంది.

''అమ్మాయీ, అనగననగరాగ మతిశయిల్లుచునుండు'' అన్నారు వేమనయోగి. సంగీతానికి సాధనే ముఖ్యం. ఎంత తీరుబడిలేకపోయినా రోజుకు రెండు గంటలు ఖచ్చితంగా సాధకంచేసి తీరాలని అనుకుంటే వాయించగలవు'' అంటూ ఏడుస్తున్న రమకు ధైర్యం చెప్పారు మేష్టారు రైలు కిటికీ దగ్గర.

''ఆ ఊళ్ళో నే నెరుగున్న ఒక పాటకుడున్నారు. ఆయనకు ఉత్తరం వ్రాస్తాను. అమ్మాయికి అక్కడ కూడా శ్రద్ధగా చెప్పించండి'' అని మరీ మరీ రమ నాన్నగారితో చెప్పారు.

మేష్టారికి నమస్కారం చేసింది కదులుతున్న రైల్లోంచి రమ.

మేష్టారు కండువాతో కళ్ళు అద్దుకున్నారు.

(తరువాయి 49వ పేజీలో)

శివరంజని

(11వ పేజీ తరువాయి)

రమకు ఊరు కొత్త, ఇల్లు కొత్త, స్కూలు కొత్త.

మెల్లిగా అలవాటవుతున్నాయి.

అనుకున్న ప్రకారం రోజూ రెండు గంటలు ఖచ్చితంగా సాధన చేసేది రమ. కొన్నాళ్ళయేసరికి వాయించినదే వాయించడం, అవే రాగాలు, అవే వర్ణాలు—వాయించి, వాయించి విసిగిపోయింది.

ఇంతకన్నా ప్రాప్తంలేదు కాబోలు అని నిరాశ చెందింది.

ఇక ఇది పని కాదనుకుంది.

కొత్త కొత్త రాగాలు తీసుకుని వాటి ఆరోహణ, అవరోహణ క్రమం, స్వరస్థానాలు తెలుసుకుని మెల్లి మెల్లిగా ఆలాపన చేసేది. ఆ రాగాలు రేడియోలో పాడుతూంటే కూడా వాయించేది.

అదే తన విద్యాభివృద్ధికి ఆధారం. ఏకలవ్యుడులాగ గురువుగారిమీద గురిఉంచి విద్య సాధించాలి. తా నీ విద్య మరిచిపోకూడదు—అని పట్టుదల వహించింది.

ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వచ్చారు కొత్త సంగీతం మేష్టారు. శంకరం మేష్టారు ఉత్తరం వ్రాశారట ఆయనకు.

రమ నాన్నగారు ఆయన్ను పాఠం చెప్పడానికి ఏర్పాటు చేశారు.

రమనువాయించమన్నారు. మేష్టారూ వాయించారు.

ఇద్దరూ ఒక కీర్తనే వాయించినా ఎక్కడా పోలికలేదు.

కొత్త మేష్టారు ఆ రోజు పాఠం చెప్పి వెళ్ళిపోయారు.

ఆ మధ్యాహ్నం రమ ఇంటికి వాళ్ళ బంధువు ఒకాయన వచ్చాడు. ఏదో మాట వరసగా కొత్త మేష్టారి మాట వచ్చి "ఈయన కూడా చాలా సమర్థులు. అయితే చిన్నప్పట్నించి శంకరం మేష్టారి దగ్గరే నేర్చుకోవడంవల్ల మరొకరు ఎలా చెబుతారో తెలియదు. అమ్మాయికి ఈయన పద్ధతి కొత్తగా ఉంది" అంది రమ తల్లి.

"అన్నట్లు చెప్పడం మరిచిపోయాను. శంకరం మేష్టారు ఇంట్లో ఎవరికీ చెప్పకుండా ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయారట. వాళ్ళ పిల్లలు చెప్పారు" అన్నాడు వచ్చిన బంధువు.

"అయ్యో! అదేమిటి! ఎందుకు వెళ్ళిపోయారో!" అంది ఆవిడ.

అక్కడే చాపమీద కూర్చుని రాసుకుంటూంది రమ. ఈ మాటలు విని వెక్కి వెక్కి ఏడవడం ప్రారంభించింది.

"ఎప్పుడైనా ఆ ఊరు వెడితే మేష్టారి దగ్గర పాఠం చెప్పుకోవచ్చునని ఇంకా ఆశపడ్డాను" అని వాపోయింది.

"మీరు వెళ్ళేముందు కూడా జ్ఞాపకం ఉంచుకుని ఈ ఊళ్ళో నాకు విద్య ఏర్పాటు చేశారా! ఎందుకు నామీద ఇంత వాత్సల్యం మేష్టారూ?" అని విలపించింది రమ.

రెండవ రోజు పాఠానికి వచ్చారు మేష్టారు.

పాఠం అంటే బెంగగా ఉంది రమకు.

అంతా అగమ్యగోచరంగా ఉంది.

"ఏ యే రాగాలు చెప్పారమ్మా శంకరం మేష్టారు?" అన్నారు కొత్త మేష్టారు.

తన బైండు పుస్తకం ఇచ్చింది. మొదటి నుండి చివరిదాకా పేజీలు తిరగవేశారు. ఆఖరి పేజీలో రమ నేర్చుకున్న రాగాలన్నీ వరసలో ఉన్నాయి వ్రాసి.

ఆ వరసలోని ఆఖరి రాగం శివరంజని.

అదే తను శంకరం మేష్టారిదగ్గర నేర్చుకున్న కడసారి రాగం.

"శివరంజని" అని మెల్లిగా నోట్లో గొణుక్కుంది రమ.

రమ శూన్యంలోకి చూస్తూంది. ఏవో ఆలోచనలు.......గతంలోనికి......

• • •

తెల్లవారితే ఆ ఊరినుండి వెడతా రనగా వీధి గదిలో ఒక్కర్తే కూర్చుని శివరంజని రాగం వాయిస్తూంది రమ. మేష్టారిదగ్గర వాయించేటప్పుడు తప్పు వస్తుందేమోనన్న భయంతోనూ, సిగ్గుతోనూ, స్వేచ్ఛగా వాయించలేదు. ఒక్కర్తే ఉన్నప్పుడు తన ఇష్టం వచ్చినట్లు వాయించేస్తూంటుంది.

ఆ రోజున కూడా పాఠం చెబుదామని వచ్చారు శంకరం మేష్టారు. ఆ సంగతి రమకు తెలియదు.

రమ తలవంచుకునిశివరంజని వాయిస్తూంది. రమ దృష్టి రాగంమీద లేదు.

తను కొత్త ఊరు వెడితే ఇంత చక్కని రాగా లెవరు చెబుతారు తనకు? ఎవరు చెప్పగలరు?

ఇక తన సంగీతానికి ఫుల్‌స్టాపే.

ఇంతవరకూ వచ్చిన విద్య కిక భవిష్యత్తే లేదా?

మనస్సు ఆలోచనామగ్నమైనా రాగంమాత్రం స్వర స్థానాలు తప్పడంలేదు. ఎంతో హృదయంగమంగా ఉంది వాయింపు.

ఆలాపన ముగియగానే మేష్టారు చిన్నగా దగ్గారు.

వెనక్కు తిరిగి చూసింది రమ.

మేష్టారు!!

ఎంతసేపటినుండి వింటున్నారో?

ఖంగారుగా లేచి నిలబడింది.

"చాలా బాగా వాయించావమ్మా. రేడియోలో ఎవరో వాయిస్తున్నా రనుకున్నాను. నువ్వనుకోనే లేదు సుమా! అమ్మ దొంగా! నా దగ్గర ఎప్పుడూ ఇలా వాయించ లేదేం?" అన్నారు శంకరం మేష్టారు.

"మేష్టారూ, మీకు శివరంజని అంటే ఎంత ఇష్టమో నాకు తెలుసు. ప్రతి ప్రోగ్రాంలో ఆ రాగం వాయించి మిమ్మల్ని స్మరించుకుంటాను.

సినిమా నటులు

మీరు సినీకారులుగాచేరి, నెలకు మంచివరుమానం పొందవలెనన్నచో నేడే మాకు వ్రాయండి. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషు లేక హిందీలో వ్రాయవలెను.

BOMBAY FILM SERVICE, (W.A.P.) PHAGWARA (N.R.)

నారసింహా లేహ్యం

బంగారు చేరినది. మేహము, నిక్కాక, విస్సత్తువము హరించి వీర్యవృద్ధిని, బలమును, రక్తవృద్ధిని కలిగించును.
20 తు డబ్బీ రు. 3-8-0.

రోజాపుష్ప లేహ్యము

అజీర్ణం, గర్భపాతం, మలబద్ధకం హరించి చక్కగా విరేచనమును, జీర్ణశక్తిని కలిగించును. 15 తు. డబ్బీ రు.1-4-0; పోస్టేజి రు.1-1-0. మా క్యాటలాగు, కాలండరు ఉచితం. పి. సి. ఏ. అండ్‌కో, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరు జిల్లా.

హోం సినిమా ప్రొజెక్టరుకు

ఆర్డరు యివ్వండి.

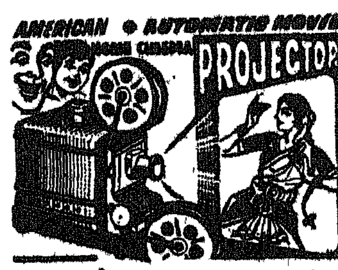

ఇంటిలో అద్భుతమైన వినోదం

సాహసాలు, ప్రేమ, వగైరా దృశ్యాలు మీ ఇంట్లోనే మా ప్రొజెక్టరుతో చూడండి. టార్చితో గాని ఏసి/డిసి ఎలెక్ట్రిసిటీతోగాని పని చేయును. 35 ఎం. ఎం. ఫిలిం. ధర రు. 15. 40 ఫిలిం 4'×3' స్క్రీన్, ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఉచితం పోస్టేజి రు. 4—50 న.పై. డీలక్సు స్పెషల్ రు. 25. 60' ఫిలిం స్క్రీన్, ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఉచితం. పోస్టేజి రు. 5. తృప్తి లేనిచో సొమ్ము వాపసు. స్టాకు మితంగాఉన్నది. నేడే ఆర్డరివ్వండి.

Hollywood Cinema Corpn. (Regd.), (APW), 2194, Kalyanpura, Delhi-6.

ఆ రాగం మీకు నా ఆహ్వానం'' అంది రమ కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

''రేడియోలో వాయించితే ఇంట్లో కూర్చుని వింటాను. ఎక్కడైనా కచేరీచేస్తే ఎగిరి రానూ నా చిట్టి తల్లి కచేరీకి!'' అన్నారు మేష్టారు.

ఆ రోజు కూడా పాఠం చెప్పారు. శాస్త్రానికి సంబంధించిన ముఖ్య విషయా లెన్నో చెప్పారు.....

* * * *

మరి ఇప్పు డా మేష్టా రెక్కడ?

ఎక్కడికి వెళ్ళారో? ఎందుకు వెళ్ళారో? ఫిడేలు తీసుకువెళ్ళారట!

పాపం. ఇంటిదగ్గర భార్య, బిడ్డలు బెంగ పెట్టుకుని ఉంటారు ఆయన కోసం.

శివరంజని వాయిస్తే వస్తానని మాట ఇచ్చారు.

ఇప్పుడు తను వాయించినా ఎలా వస్తారు? రారు.

''ఏ కొండల్లోకైనా వెళ్ళి హాయిగా పాడు కుంటూ జీవితం గడపాలని ఉంది. నేను ఎక్కడి కైనా వెళ్ళిపోయానని వింటే నా శిష్యులను మోసంచేసి పోయా ననుకోకండేం'' అనేవారు అప్పుడప్పుడు.

''అదేమిటండీ!'' అంటే ''ఏమీలేదు. ఊరి కేనే అలా తోచింది'' అనేవారు మేష్టారు.

ఇందుకే అని ఉంటారు. ఆయన మనస్సులో ఏమి తుఫానులో!! రమ ఆలోచనలతో కరిగి పోయింది.

''ఏదీ, శివరంజని వాయించమ్మా'' అన్నారు కొత్త మేష్టారు.

రమ చిన్న మనస్సుకు శివరంజని కరుణామయ మైపోయింది. తను శివరంజని పాడితే అది మేష్టారి కాహ్వానం.

వయొలిన్‌మీద ఆలపించింది శివరంజనిరాగం.

అన్ని అవధులూ దాటి, శిఖరాల నధిగమించి, శివరంజని రాగం ఆరోహణలో జాలిగా, బాధగా, తన వాళ్ళందరినీ వదిలిపెట్టి, అర్ధరాత్రి లేచి అంధ కారంలోకి బయునిస్తున్న బుద్ధుడు లా. ఫిడేలు చేతో పట్టుకుని హిమాలయాలవైపు తల వంచుకుని నడిచిపోతున్న తన మేష్టారులాగ అని పించి, వినిపించి రమ మనస్సు దడదడలాడి పోయింది.

''రండి మేష్టారూ రండి. ఎన్నిసార్లు వాయిం ..ు ఈ శివరంజని? మీకు ఎప్పటికి వినబడేను? నాకు సంగీతంలో తల్లి, తండ్రీలయిన మీరు ఎక్కడో తిరుగాడుతూంటే నే ...యి పోతాను? నా ఆహ్వానం వినిపించుకోండి. మేష్టారూ......తిరిగి రండి.'' రమ మనస్సు పరి పరి విధాల బాధ పడిం దానాడు.

''ఎవరికో రైల్లో కనపడ్డారట'' అన్నా రొకరు.

''తంజావూరు సంగీత పండితులకు ప్రసిద్ధి. ఇంకా ఏమైనా నేర్చుకుందామని ఉంది కాబోలు. అక్కడ ఒక మహా పండితునిఆశ్రయించి శుశ్రూష చేస్తున్నారని విన్నాను. 'గురు శుశ్రూష యా విద్యా' అన్నారు కదండీ'' అన్నారు ఆ ఊళ్ళోని పురాణం శాస్త్రిల్లుగారు.

అక్కడ వారికి కనబడ్డారనీ, ఇక్కడ వీరికి కన పడ్డారనీ చెప్పడమే కాని స్వయంగా ఆయన్ని చూసినవాళ్ళు ఒక్కరూ లేరు.

ఆయన గురించి వాళ్ళు వాళ్ళు పేపర్లలో వేయించారు. రేడియోలో ప్రకటన చేయించారు.

ఏమీ ప్రయోజనం కనిపించలేదు.

రమ శివరంజని వాయించడం పూర్తిగా మానే సింది. వాయించడం అనే ఆలోచన వచ్చేసరికే మేష్టారు చేసిన వాగ్దానం జ్ఞాపకంవచ్చి కన్నీళ్ళు వచ్చేవి.

''ఎంతో బాగా చెప్పేవారు శంకరం మేష్టారు. చిన్న పిల్లకు అన్నం కలిపి తినిపించినట్లే కదా! ఎంతో బుజ్జగించి చెప్పేవారు'' అంటుంది రమ అమ్మగారు.

''మర్మం లేకుండా విద్య చెప్పారు. అమ్మాయి సంగీతాన్ని ఎవ్వరూ తప్పు పట్టలేరు'' అంటారు నాన్నగారు.

సంగీతం ప్రారంభించిన కొత్తలో వేళ్ళు సరి యైన స్థానంలో పడేవికావు. అపస్వరం వచ్చేది. అప్పుడు వేలు పట్టుకుని వాయించేవారు మేష్టారు.

ఒకమారు త్రిస్థాయి సాధన చేయిస్తున్నారు. పావుగంట అయేసరికి రమకుచేతులు లాగాయి. కాళ్ళు తిమ్మిరెక్కాయి.

''ఇక వాయించలేను'' అంది రమ.

''ఎందుకు వాయించలేవు? ఒక గంటవరకు కమాను ఆపినా, కాలు కదిపినా జాగ్రత్త'' అన్నారు మేష్టారు.

అంతే! గంటా వాయించేసింది.

అలాగ నయానా, భయానా చెప్పేవారు.

ఆ విషయాలు చెబుతూంటుంది రమ.

ఈ విధంగా తరుచూ మేష్టార్ని గురించి వాళ్ళ ఇంట్లో చెప్పుకోవడం పరిపాటై పోయింది.

• • •

రమ సంగీత నైపుణ్యాన్ని చూస్తున్న కొత్త మేష్టారు సాటి పాటకులతో చెప్పారు.

ఆ ఊళ్ళో అప్పుడప్పుడు జరిగే కచేరీలకు రమ వెడుతూండేది.

ఆమెను కూడా ఒక ప్రోగ్రాం ఇమ్మని కోరారు పాటకులంతా.

రమ నాన్నగారు అంగీకరించారు.

ప్రోగ్రాం పేపరు అచ్చువేయించి పంచి పెట్టారు.

రమకు సాయంగా తల్లీ, తండ్రీ వచ్చారు

వేదికమీద అడుగుపెట్టేటప్పుడు తన పూర్వపు గురువుగారిని తలచుకుని నమస్కారం చేసింది మనస్సులో.

చిన్నప్పటినుండి నలుగురిలోనూ పాడడం అల వాటు చేశారు శంకరం మేష్టారు. అందుచేత ఆ అమ్మాయికి సభా కంపం అంటే ఏమిటో తెలి

డాక్టర్ వృత్తి చేయండి!

ఇంటిలో విరామంగా కూర్చొని వుండేప్పుడు పోసల్ ట్యూషన్ ద్వారా, హోమియోపతి చదువుకొని, గవర్నమెంటు రిజిష్టర్డు కాలేజిద్వారా డిప్లొమా పొందండి. ప్రాస్పెక్టస్ ఉచితము.

వివరములకు వెంటనే వ్రాయండి:

INDIAN HOMOEOPATHIC COLLEGE
(A.W.P.) JULLUNDUR CITY

స్థాపితం 1920
రెడ్డి అండ్ కో. (రిజిష్టర్డు)
గోపాలపురం తూ. గో. జిల్లా
కుష్ఠు బొల్లి మేహపాడ వగైరా చర్మ సుఖ వ్యాధులకు శాస్త్రీయ ప్రత్యేక చికిత్స.
ఆయుర్వేద ఔషధములు లభించును
→ కేటలాగు సలహా ఉచితము

బ్రాంచీలు: వాల్తేరు ఆర్. ఎస్.
సికింద్రాబాద్ — 3560 కింగ్సువే

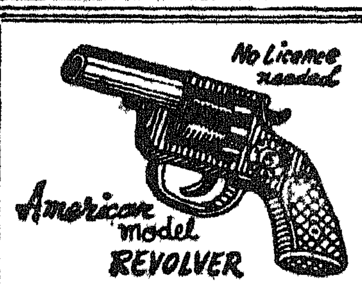

దొంగలనుండి, క్రూరమృగములనుండి మిమ్ము రక్షించుకోండి. వనభోజనములు, యాత్రలు, నాటకములకు చాలా ఉపయోగమైనది. ఆటోమేటిక్ ఆరు తూటాలుగలది. తేలికైనది. దీని పెద్దశబ్దము, ప్రకాశమైన మంట మిమ్ము ఆపదలమండి రక్షించును.

నెం.	333	444	555
ధర రూ.	6	8	13

25 తూటాలు ఉచితం: ఆపైన ప్రతి 100 తూటాలు రు. 3. లెదరు కేసు రు. 4. పోస్టేజి ఖర్చు. 2. లైసెన్సు అవసరం. ఒకే ప్యాకింగులో రెండు రివాల్వర్లు తెప్పించుకున్న పోస్టేజి, ప్యాకింగు ఉచితం.

BHARAT COMMERCIAL STORES
(APW) JULLUNDUR CITY.

యుడు.

హంస ధ్వనిలో "వాతాపి గణపతి" ప్రార్థనతో కచేరీ ప్రారంభించింది. క్రమ ప్రకారం వాయించింది.

రాగం, తానం, పల్లవి అయింది.

కచేరీ పూర్తి కావచ్చింది.

ఇక తిల్లానా వాయించాలి. అదే ఆఖరి పాట. ప్రోగ్రాంలో అచ్చువేశా రా విధంగా.

అయితే ఆమె వాయిస్తున్నది తిల్లానా కాదు!

శివరంజని!!

ఎందుకు వాయిస్తూందో ఆమెకే తెలియదు. ఆ రాగం మానేసి చాలా రోజులైంది.

"...ఇదేమిటి? ఇది ప్రారంభించింది? అంతా బాగానే ఉందనుకుంటూంటే చివరికి పాడు చెయ్యదు కదా" అనుకుంటూ, ఖంగారు పడు

శివరంజని

తున్నారు తల్లీ,తండ్రీ.

ఆమె కిదేమీ తెలియదు. ఆవేశంగా వాయించేస్తూంది. బాగా సాధనలో ఉన్నట్టే ఉంది వాయింపు. సభ్యులంతా తల లూపుతున్నారు. అందరి కళ్ళూ చెమ్మగిలుతున్నాయి.

శివరంజని జాలి రాగం అంటారు. ఆ రాగం వింటూంటే హృదయం ద్రవించిపోతున్నట్లనుభూతి కలుగుతుంది.

ఆ రోజల్లా మబ్బుగా ఉంది.

రమ శివరంజని వాయిస్తూంది.

వానజల్లు ప్రారంభమైంది.

బయట లౌడ్ స్పీకరు దగ్గర వింటున్న జనం లోపలికి సర్దుకుంటున్నారు. వారిలో తలమీదుగా కండువా కప్పుకుని ఒకాయన అందరినీ తప్పించుకుంటూ వచ్చి సభా వేదికముందు వరుసలో కూర్చున్నాడు. గడ్డం మాసి ఉంది. బట్టలు ధూళిగా ఉండి చాలా దూర ప్రయాణాలు చేసిన లక్షణాలు కానవస్తున్నాయి. ముగ్ధుడై వింటున్న అయన్ను కుతూహలంగా చూసి "ఏ ఊరు తమది" అన్నారు పక్కనున్న ఒకరు.

"ఈ ప్రాంతమే. యాత్రలు చేసుకుని వస్తున్నాను. ఇందాకానే ఈ ఊరు వచ్చాను. ప్రోగ్రాం కాగితం చూశాను. నాకు సంగీతం అంటే సరదా. శివరంజని రాగం అంటే అన్ని రాగాలకంటె చాలా ఇష్టం" అన్నా డా వ్యక్తి.

రమ కళ్ళు మూసుకుని వాయిస్తూంది.

చెంపలమీదుగా కన్నీళ్ళు ప్రవహిస్తున్నాయి. నాగస్వరం వింటున్న నాగుపాముల్లాగ తల లూపుతున్నారు సభ్యులు.

ఇవేమీ రమకు తెలియవు.

కొంతసేపటికి రాగం ఆగింది.

ఫిడేలు క్రిందపెట్టి కళ్ళు తెరిచింది.

కళ్ళు తెరిచింది రమ!

తనకు.....ఎదుట....

మేష్టారు!!

తేరిపార చూసింది రమ. తలమీదుగా అదే రుద్రాక్షంచు కండువా కప్పుకుని మొదటి వరుసలో కూర్చున్నారు.

"నీ శివరంజని విని వచ్చానమ్మా" అన్నారు నవ్వుతూ శంకరం మేష్టారు.

రమ చేతిలోని కమాను తెలియకుండా క్రింద పడిపోయింది. ★

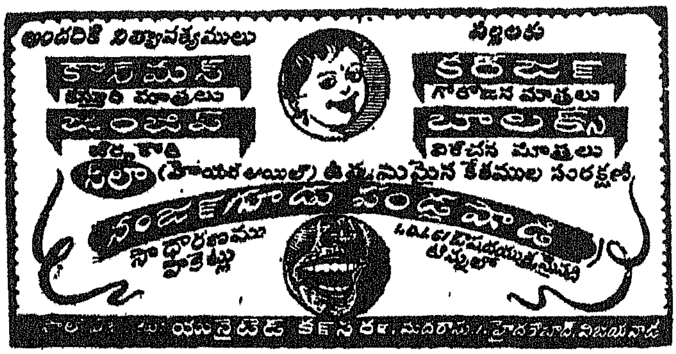

నన్ జన్ గూడు ఔషధములకు ఒక టవునుకు ఒక స్టాకిస్టును ఆహ్వానించెదము.